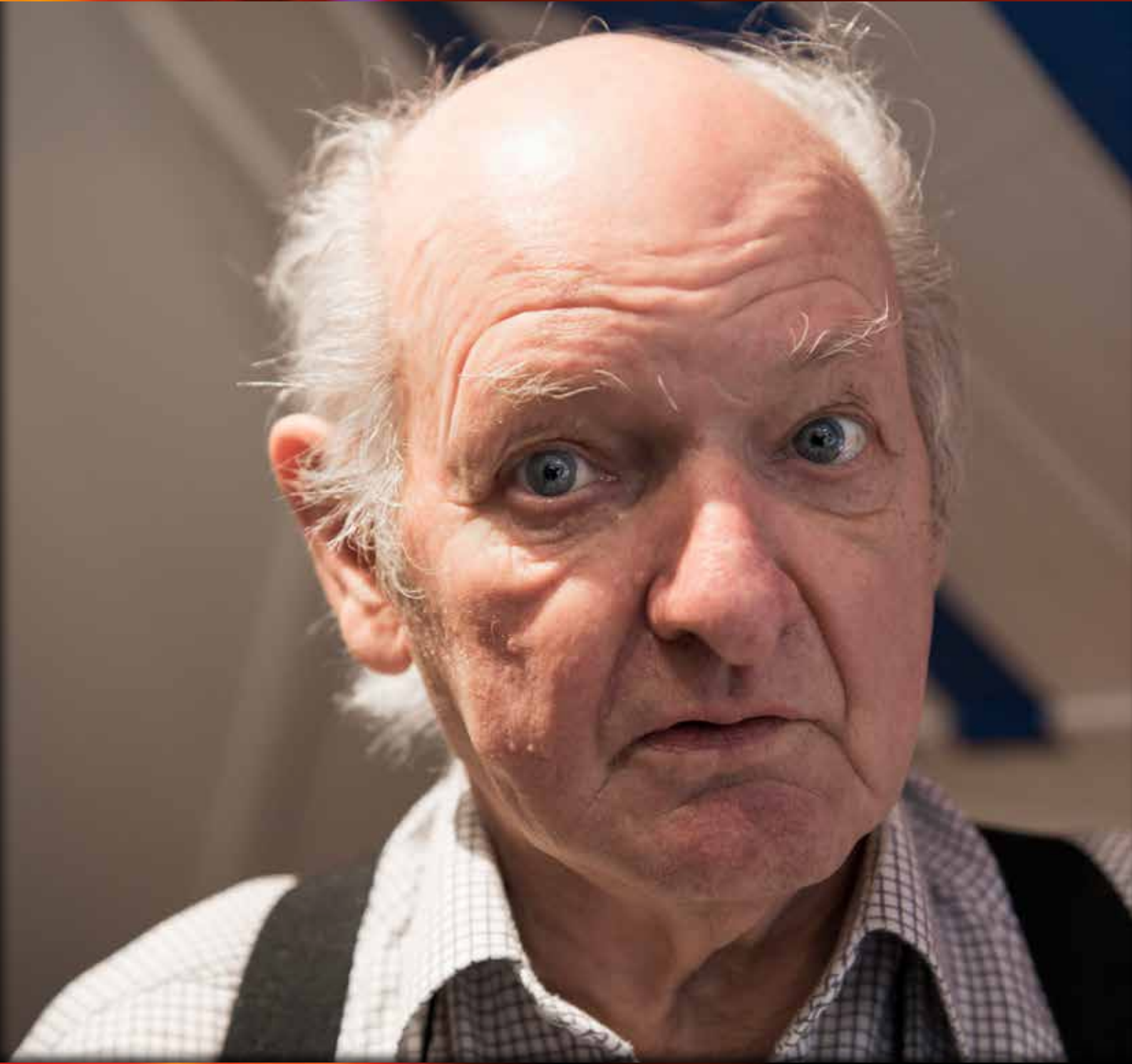

Lichtspoor

52ste jaargang | 2015 nummer 3

De Heilige Geest als een ongeborn kind

Een gewaagde vergelijking. Ik kan me indenken dat u zich afvraagt: Kun je dat wel zeggen over de Heilige Geest? Toch wil ik u uitnodigen om deze gedurfde beeldspraak eens met me te overwegen.

Pinksteren betekent dat de Heilige Geest gaat wonen in de harten van christenen. 'Wonen' duidt hier op intimiteit. De Geest nestelt zich in het hart van een gelovige, zoals een samengesmolten eikel en zaadcel zich als vruchtje nestelt in de baarmoeder. Hoewel moeder en ongeborn kind twee aparte personen blijven, zijn wel op de meest innige manier met elkaar verbonden. Zo is het ook met de Heilige Geest. Ons hart is een onheilige chaos en juist daarin nestelt zich de Geest.

De aanstaande moeder laat haar gedrag beïnvloeden door het ongeborn kind. Zij laat haar glaasje wijn staan, neemt meer rust, gaat naar zwangerschapsgymnastiek etc. Zo is het ook met de Heilige Geest. Hij is een 'Onruststoker', in die zin dat Hij een vernieuwingsproces op gang brengt. Door zijn inwoning gaat je gedrag echt veranderen. Je gaat je leven steeds meer inrichten volgens de geboden van God en de instructies van Jezus Christus. In die zin gaat de vergelijking tussen de Heilige Geest en een ongeborn kind op.

Maar als die moeder nog alcohol blijft drinken omdat zij haar levensstijl *niet wil* veranderen, kan haar ongeborn kindje daar dan iets aan doen? Nee, het staat machteloos tegenover de wil van de moeder. Het unieke van de Heilige Geest is echter dat Hij wél in staat is mijn onheilige wil te veranderen. De Heilige Geest dringt namelijk door tot de kern van onze persoonlijkheid en buigt onze wil zó dat we met Hem gaan meewillen en meewerken. De Heilige Geest verandert mij zó dat er een verlangen wordt geboren mij steeds meer aan Jezus Christus toe te wijden. Hij verandert me zo dat ik niet anders meer wil dan leven in het voetspoor van Christus. In die zin gaat de vergelijking met het ongeborn kind dus *niet* op!

En wanneer de aanstaande moeder *verslaafd* is aan alcohol? Ze wil wel veranderen, maar kan dat niet vanwege haar verslaving. Dan blijkt dat de Heilige Geest niet alleen onze wil verandert, maar ook een Kracht is die mensen aanspoort en daadwerkelijk helpt om breken met zondige levenspatronen.

Via de vergelijking met dat ongeborn kind komen we het unieke van wat de Heilige Geest doet in mensenlevens enigszins op het spoor. Verlangt u ernaar dat de Geest Zich ook nestelt in uw hart? Dan wordt u uitgenodigd om u in het gebed werkelijk aan Hem over te geven (Lees maar eens Handelingen 1: 14). Dan zult ook u de kostbare ervaring opdoen dat Hij uw onheilige wil vernieuwt en u de kracht geeft om werkelijk aan Christus toegewijd te leven. In dat gebed mag u zich geruggesteund weten door deze concrete belofte van de Heiland: 'Als u die slecht bent, uw kinderen dus goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven aan hen die tot Hem bidden?' (Lukas 11:13).

Ds H.G. de Graaff,
Nieuwerbrug

Tegenwoordigheid van Geest

Is de Geest tegenwoordig nog wel tegenwoordig? *'God is getrouw, zijn plannen falen niet...'*

Tegenwoordig krijg je de neiging daaraan te gaan twijfelen. Kerken lopen leeg. Zelfs dominees denken dat God niet bestaat, dat Jezus nooit heeft geleefd.

Intussen onthoofd IS mannen in oranje pakken. Hoelang nog en het kalifaat zal ook Oranje pakken? Had de Geest van God geen bijstand beloofd? *'Het werk der eeuwen, dat zijn Geest omspant, volvoert zijn hand.'* O ja? Wij moeten de tegenwoordigheid van geest bewaren, maar dat valt niet mee als je de tegenwoordigheid van de Geest nergens meer ervaren kunt. Toch?

Het lied dat ik citeerde, is van Hendrik Pierson. Hij was predikant in Heine Noord en Den Bosch en sympathiseerde met het Réveil. In Zetten werd hij directeur van de Helderling-gestichten, een opvang voor prostituées, ongehuwde moeders en door hun ouders verstoten jongeren. Hij was oprichter van de Nederlandse vereniging tegen de Prostitutie en stond aan de wieg van de Midder-nachtzending, een vereniging die bordeelbezoekers op hun gedrag aansprak.

Van dichtbij wist hij dat het geen vanzelfsprekendheid is dat je vasthoudt aan de geloofsovertuiging die je is meegegeven. Hendriks broer Allard was ook predikant, maar wegens modernistische inzichten legde hij zijn ambt neer en werd hij later hoogleraar kunstgeschiedenis en moderne talen.

Ik wil maar zeggen: zelfs in die 'goede, oude tijd' waren er wantoestanden die aan Gods Tegenwoordigheid deden twijfelen. En ook toen waren er inzichten die predikanten ertoe brachten het geloof vaarwel te zeggen.

Toch was de Geest van God tegenwoordig. Bijvoorbeeld in zo'n man als Hendrik Pierson. Hoe? In het

Hendrik Pierson

'Dwars tegen haat en onverschilligheid in, klinkt nog altijd het Tegen-woord van de Geest'

tegen-woord dat hij liet horen. Diezelfde tegen-woordigheid van Geest blijkt nóg uit elk Anti-woord dat gesproken wordt. Die tegenwoordigheid is Gods Anti-woord, zijn antwoord voor de wereld: een woord dat redt en mensen de weg naar Huis weer laat vinden. God is tegenwoordig! Dwars tegen haat en onverschilligheid in, klinkt nog altijd het Tegen-woord van de Geest. Kort en krachtig: 'Ja! Ik heb je lief!'

Hoe dat lied van Hendrik Pierson eindigt?

Een sterke hand, die nooit heeft misgetast, blijft met het heilig zwaard des Geestes strijden; en de adem zijner lippen overmant de tegenstand.

André F. Troost

Geloven, ondanks de raadsels

Wim Zielhuis (71), oud-burgemeester van Oldebroek, schudt het ene na het andere verhaal uit zijn mouw. Hij put dan ook uit een lange loopbaan, met allerlei bestuursfuncties in kerk en maatschappij.

Sommige verhalen dateren uit zijn vroege jeugd. Bijvoorbeeld over zijn grootvader aan moederskant, die brieven schreef aan zijn kleinzoon, tevens naamgenoot, toen die nog op de lagere school zat. 'Hij woonde in Rotterdam, ik groeide op in Friesland. Dat was uren treinreizen. Daarom schreven we elkaar brieven. Nu ik zelf opa ben, realiseer ik me nog meer wat een opa voor een kleinkind kan betekenen. Ik heb ook nog altijd het bijbeltje dat ik van hem kreeg, een kostbaar bezit. Grootvader was een diepvrome man. Niet zo'n geharnaste gelovige, maar iemand met liefde voor de kerk. Hij was ouderling. Ik herinner me het verhaal dat

'In de kerk krijg je troost en vastigheid'

hij niet terugkeerde na een kerkenraadsvergadering. Het werd twaalf uur, half een... 'Willem, wat is er gebeurd?' vroeg zijn vrouw, toen hij eindelijk verscheen. 'Ga maar rustig slapen, het is allemaal goed', zei hij. De andere morgen aan het ontbijt kwam de verklaring: 'Ze hebben zo'n ruzie gemaakt, dat we zonder gebed uiteen zijn gegaan. In de kerk wordt al bijna 2000 jaar ruzie gemaakt en toch is ze er nog. Zie je wel dat de kerk het werk van de Heer is!'

Zielhuis, domineeszoon, is zelf ook zijn leven lang verknocht geweest aan de kerk. 'Een rebelse periode, waarin ik een tijd aan de kerk voorbij leefde, heb ik nooit gekend. Of ik als jongere altijd zin had om naar de kerk te gaan, is een ander verhaal. Maar het is net als met eten. Ook al heb je niet altijd even veel trek, is het toch goed dat je met regelmaat de maaltijd blijft gebruiken. Nu zie ik er naar uit om zondags weer naar de kerk te kunnen gaan. Je krijgt er troost en vastigheid.'

De liefde voor de kerk kreeg hij van huis uit mee. 'Ik heb mijn vader nooit één verkeerd woord horen zeggen over deze of gene ouderling. Als mijn vader aan tafel bad, merkte je als kind hoe oprecht dat was. En toen ik het later eens erg moeilijk had, ging hij samen met me in gebed. Als 18-jarige maakte dat diepe indruk op me.'

Hij groeide op in een gereformeerd gezin, maar koos al jong bewust voor de Hervormde kerk. 'Ik heb altijd een zwak gehad voor de bevindelijke traditie. Maar dan wel in de goeie zin des woords: 'Gods verborgen omgang vinden...' Dat resonanceert in mijn hart. Of het

woord van Augustinus: 'Onrustig is mijn hart, totdat het rust vindt in U.' Dat raakt de kern van mijn geloof.

Veel van mijn generatiegenoten hebben de kerk vaarwel gezegd. Sommigen waren ooit ambtsdrager, maar komen nooit meer. Waarom ben ik niet afgehaakt? God heeft me telkens weer bij mijn nekveld gepakt. Maar waarom mij wel, een ander niet? Daar heb ik geen antwoord op. Er zijn veel meer zaken waar ik geen verklaring voor heb. Ik ken kerkelijke gemeenten waar momenteel de laatste generatie ambtsdragers dienst doet; het ontbreekt aan jongeren die hen kunnen opvolgen. Vroeger zeiden we dat de vrijzinnigheid daar aan debet was; maar ook in de orthodoxe delen van de kerk zien we vandaag de terugloop. Waarom God deze weg met de kerk gaat? Geen idee. Waarom is de kerk van Augustinus uit

Willem Lambert Zielhuis (1943) koos na zijn opleiding rechten aan de Vrije Universiteit voor een loopbaan in het openbaar bestuur. Eerst als medewerker, resp. hoofd van de afdeling Algemene Zaken in enkele Friese plaatsen, daarna als hoofd van de afdeling Algemene en Juridische Zaken van de Vereniging Nederlandse Gemeenten in Den Haag. Twaalf jaar was hij gemeentesecretaris van Amersfoort en van 1992 tot 2010 burgemeester van Oldebroek. Daarnaast vervulde hij tal van nevenfuncties, o.a. als voorzitter van de kerkenraad, kerkvisitator en medewerker van Hervormd Weekblad Confessioneel.

Noord-Afrika verdwenen? De kerk in Rusland leek ten tijde van het communisme ten dode opgeschreven, nu is er een opleving. In China telt de christelijke kerk inmiddels meer leden dan de communistische partij. Waarom leven in ons land daar-entegen tallozen achteloos aan de kerk voorbij? Waarom - om nog eens een ander raadsel te benoemen - waarom werd tijdens de MKZ-crisis de ene boerderij getroffen en de ander niet?

'God helpt mensen door mensen'

Vroeger meenden we precies de antwoorden te weten op vragen waar ik nu het antwoord op schuldig blijf. Ook in theologische zaken. Neem zoiets als 'de leer van de veronderstelde wedergeboorte'. In mijn jeugd wist men hoe het zat. Mij boeide dat

soort vragen toen al niet en nu al helemaal niet meer. Er zijn vermeende vastigheden en rationele verklaringen die ik heb ik leren los te laten. Tegelijk leef ik bij basale zekerheden: God is er en Hij blijft trouw aan zijn schepping. 'God helpt mensen door mensen', om het maar eens met een citaat van één van

mijn predikanten te zeggen. En na dit leven heeft hij een toekomst voor me weggelegd, waar ik blij van word. 'Ik zie een poort wijd openstaan.' Ik hoorde tijdens een uitvaart een familie staande rond de kist dat lied zingen. Dat raakte me. Zoals ook de *negro spiritual* 'A band of angels coming after me, coming for to carry me home'. God, die zijn engelen stuurt om de overledene thuis te halen. Het ontroert me'.

'Geloven is vertrouwen, ondanks de raadsels. De Duitse theoloog Bonhoeffer heeft dat prachtig verwoord in een lied. 'In goede machten liefderijk geborgen, verwachten wij getroost wat komen mag. God is met ons des avonds en des morgens, is zeker met ons elke nieuwe dag' (Gez. 398, Liedboek voor de kerken). Bonhoeffer schreef dat in zijn dodencel, in de Tweede Wereldoorlog. Zonder me ook maar met hem te willen vergelijken, zijn het herkenbare regels, zeker bij het ouder worden. Je moet het hele gedicht eigenlijk eens van achteren naar voren lezen. Het is een lied dat nu ik ouder ben geworden en soms eenzaam ben, een speciale zeggingskracht heeft. 'Valt om ons heen steeds meer het diepe zwijgen / de eenzaamheid, die nergens uitkomst ziet / laat ons dan allerwege horen stijgen tot lof van U het wereldwijde lied.'

Altijd veilig met Jesaja

Aan het eind van een pastoraal gesprek met een hoogbejaarde man in het verpleeghuis vroeg ik hem welk bijbelgedeelte ik zou lezen. Zijn antwoord was heel beslist: Jesaja 74. Toen ik zei dat Jesaja ophield bij hoofdstuk 66 was het even stil. Na nog een poging op zoek naar een kernwoord uit het beoogde hoofdstuk bleef het opnieuw stil.

Toen ik met een omweg vroeg naar de achtergrond van zijn besliste keus voor Jesaja ging hij vertellen. Op heel jonge leeftijd verloren hij en zijn kleine broertje hun beide ouders. Ze werden daarna opgevoed door een oom en tante, die eigenlijk te oud waren voor hen.

Oom las bij voorkeur gedeelten uit de profetieën van Jesaja. Daarin ben je altijd veilig! Het was hem dus op die manier van jongs af aan ingeprint. Als klein kind las hij voor het slapen gaan net zolang uit Jesaja tot hij in slaap viel. Dat werd een gewoonte, die hij zijn leven lang had volgehouden.

Op mijn vraag of de rest van de Bijbel ook wel aandacht kreeg antwoordde hij gelukkig positief.

Hij was ongehuwd gebleven en samen met zijn broer had hij met hart en ziel voor hun boerderij gezorgd. Vooral het vee had de liefde van zijn hart. Ook als hij zoals altijd met Jesaja veilig was gaan slapen en hij er 's nachts uit moest om te helpen bij de geboorte van een kalf, putte hij kracht uit de profetie.

Hij zorgde er toch eerst voor dat het kalfje vertroteld werd, zelfs al ging dat werk ten koste van zijn nachtrust. Biddend om dezelfde kracht van het profetische woord werkte hij daarna een lange dag door. Ook dan voelde hij zich altijd veilig.

Intussen wist ik nog steeds niet welke tekst hij mij eigenlijk had willen laten lezen. Ik koos voor het 40e hoofdstuk: 'Jonge mannen zullen zeker struikelen, maar wie de HEERE verwachten, zullen hun kracht vernieuwen' (vers 30b en 31a).

'Dit bedoelde ik!', zei hij enthousiast. 'Ik ben nu oud en helemaal alleen, maar toch nog altijd veilig!'

Ds. J.H.Gijsbertsen,
Voorthuizen

Een hoogbejaard pinksterlied

Het lied 'Kom Schepper God, o Heil'ge Geest' is hoogbejaard. Vandaag de dag wil iets dat al heel oud is nog wel eens verbonden worden met: afgedaan, niet meer relevant. Wat zou het jammer zijn als we zo met dit lied zouden omgaan. We zouden onszelf schromelijk te kort doen. Want het wil ons zingend richten op de Heilige Geest van God, die ons bezielt met nieuw leven en nieuwe liefde en nieuwe hoop. U vindt de tekst op de achterpagina van dit nummer van Lichtspoor.

Het lied is gedicht in de tijd van Keizer Karel de Grote. Hij deed gelukkig nog wel meer dan Germanen met het zwaard dwingen tot de doop. Zo heeft hij o.a. het dichten van kerkliederen sterk bevorderd. Vermoedelijk is dit lied oorspronkelijk van de in zijn tijd levende Hrabanus Maurus. Sindsdien is men het in de christelijke kerk in allerlei versies altijd blijven zingen. Ook Luther was erg gesteld op deze lofzang op de Heilige Geest.

De versie die we op de achterkant hebben afgedrukt is van de in 1995 overleden dichter J.W. Schulte Nordholt. Een erudiet mens, van wie iemand schreef dat hij, als hij een lied zingt 'dan vraagt en bedelt om iets wat hij van God helemaal persoonlijk kan beleven'.

Dat klinkt ook door in dit lied, waarin gebeden wordt om de komst van de Heilige Geest in ons hart. Een gebed dat ons leven lang mee kan, omdat we altijd weer nieuwe bezieling nodig hebben.

In het tweede en derde couplet wordt met allerlei bijbelse motieven bezongen wie de Heilige Geest is en wat we van Hem verwachten mogen. Hij is zelf Gave Gods. En wat Hij geeft is zevenvoudig vol. Hij troost ons, geeft ons leven, dat gloeit van liefde tot God en onze naaste. En wat daarbij onmisbaar is: taal om God te kennen en loven.

In couplet 4 en 5 zingen we uit dat wij de Heilige Geest niet missen kunnen. Ons verstand is immers maar duister, ons hart mat en ons lichaam zwak. Bovendien worden we van alle kanten belaagd door vijanden. We kunnen niet leven zonder de vrede en de veiligheid, die God ons biedt. Het lied eindigt met het verlangen naar het aanschouwen van God de Vader en de Zoon in heerlijkheid.

Inderdaad een hoogbejaard lied. Maar het laat ons ook nu nog zingend bidden om de Geest van Pinksteren. Het leert ons uitzien naar Gods stralende toekomst.

Ds. J. Westland,
Putten

Kom Schepper God
o Heil'ge Geest

Kom Schepper God, o Heil'ge Geest

- 1 *Kom Schepper God, o Heil'ge Geest,
daal in de mensenharten neer,
zij zijn uw schepselen geweest,
herschep hen in genade, Heer.*
- 2 *Uw naam is Trooster. Gij geleidt,
o goddelijk geschenk, ons voort,
o balsem die ons werd bereid,
o bron van vuur, o levend woord.*
- 3 *Ontsteek een licht in ons verstand
en maak tot liefde ons hart bereid,
geleid met milde vaste hand
ons zwakke vlees in zekerheid.*
- 4 *Gij zijt door gaven zeventvoud
de vinger van Gods rechterhand,
die 's Vaders woord ons toevertrouwt
zodat het klinkt in ieder land.*
- 5 *Weer van ons 's vijands list en nijd,
en geef ons vrede in plaats van haat,
opdat wij volgen waar Gij leidt
en mijden wat de zielen schaadt.*
- 6 *Maak ons geloof zo vol en schoon
dat het de Vader leert verstaan
en Jezus Christus, 's Vaders Zoon,
o Geest van beiden uitgegaan.*
- 7 *Lof zij de Vader, lof de Heer
die uit de dood is opgestaan,
de Trooster ook zij lof en eer
en heerlijkheid van nu voortaan.*

J.W. Schulte Nordholt